

[Thestrup.]

dårlige boligforhold, og det synes mig at kræve, at tinget finder frem til en rimelig og fornuftig løsning af boligspørgsmålet. Jeg har gang på gang opfordret den højtærede boligminister til at samle folketingets partier til sådanne forhandlinger, men jeg er også gang på gang blevet afvist. Det er, som om Frederik den Sjettes berømte ord: Vi alene vide, hvad der tjener til statens bedste, hver gang lyder til mig fra regeringsbænkene.

Men når jeg har sagt disse måske lidt uvenlige ord til den højtærede boligminister, vil jeg ikke undlade samtidig at give den højtærede boligminister lidt ros. Jeg vil gerne rose den højtærede boligminister for det imødekommende svar, han har givet os med hensyn til at undersøge, hvordan vi bedst muligt kan lave en lovgivning om ejendomsret til lejligheder. Jeg har, siden mit parti sammen med venstre fremsatte forslaget, modtaget en sådan række af henvendelser om det, at jeg ikke er i tvivl om både den store interesse, der er derfor, og den store betydning, der ligger deri. Hvis vi ad den vej kan mildne de vanskeligheder, vi er inde i, så tror jeg, det fra alle sider vil blive hilst med glæde, og jeg tror, at vi ad denne vej kan gøre det.

Med disse ord skal jeg tilsige vor medvirken til forhandling om det foreliggende lovforslag.

Else-Merete Ross: På det tidspunkt, da lejeloven af december 1958 blev vedtaget, havde det private udlejningsbyggeri et beskedent omfang. Efter det tidspunkt er det private byggeri taget ganske betydeligt til. Man havde tænkt sig, at konkurrence fra det statsstøttede byggeri, hvor lejen er omkostningsbestemt, ville have sikret en rimelig lejefastsættelse også i det private ustøttede byggeri.

Det skal straks siges, at der er mange private bygherrer, som ærligt og med held har bestrebt sig for at bygge på fornuftige vilkår og ansat en rimelig leje i forhold til omkostningerne. Men der er andre bygherrer, der har beregnet sig ganske urimeligt store fortjenester i forhold til deres omkostninger, og som derved har misbrugt den frihed for huslejekontrol, de fik i 1958. Opfattelsen af, hvor mange eller få bygherrer det drejer

sig om, er forskellig, men lige meget hvor mange det er, er det forståeligt, at disse ekstraordinært høje fortjenester vækker forargelse.

Den kraftige kritik, der er rejst, kan det private byggeri ikke selv være tjent med. Vi har brug både for det private og det sociale byggeri. Ingen af delene kan undværes. Private bygherrer skal ikke være filantroper. Naturligvis skal de have en rimelig fortjeneste, og sandsynligvis må lejen fastsættes således, at den muliggør en forrentning af bygherrens investerede egenkapital — så at sige den yderste prioritet — der står i et passende forhold til den herskende forrentning af normale tredjeprioriteter. Men når der kan opnås 30-40 pct. eller måske endnu mere i forrentning, kan det private byggeri ikke undre sig over, at regeringen anser det nødvendigt at få hånd i hanke med forholdene igen. Skal der vises mådehold, må dette mådehold også praktiseres af andre grupper end lønmodtagerne. Der skal ikke spekuleres i boligmangelen, så folk for at få tag over hovedet må af med ublu høje lejer. En sådan spekulation vækker berettiget harme og forargelse, og det er derfor spekulationen, der skal sættes en stopper for.

Muligheden for anmeldelse til huslejenævnet af den aftalte leje vil forhåbentlig i sig selv have en præventiv virkning og føre til, at udlejere tænker sig om to gange, før de ansætter en klart urimelig leje. Da huslejenævnene består af en ejer- og en lejerrepræsentant samt en formand, der uden for København udpeges af amtet og i København af overpræsidenten, og da der skal være enighed mellem de tre angående den fastsatte lejes rimelighed, mener jeg, at det giver både ejer og lejer den fornødne beskyttelse. Opnås der ikke enstemmighed blandt de tre i huslejenævnet, indbringes sagen for boligretten med udlejeren som modpart.

1958-lovens fædre havde regnet med, at §§ 27-30 og § 125 ville beskytte lejerne mod en leje, der stod i misforhold til det lejedes værdi. Men det har vist sig, at lejerne er meget tilbageholdende med at indbringe klage over lejens højde for huslejenævn eller boligret, hvilket selvsagt følger af, at det forekommer de fleste lejere unaturligt eller ubehageligt at påklage en leje, som de netop har nåtaget sig at betale.